

Den komplexa vägen till fred

En teoriutvecklande studie om friktion och dess hybrida
effekter i fredsinsatser

Emily Deros

Abstract

This thesis tries to create a wider understanding for the complexity of friction in peacekeeping interventions. By connecting the concepts of friction and hybridity as well as the local and the international in a theoretical framework the thesis tries to concrete the complexity of peace processes. By applying the framework upon the UN peacekeeping mission MONUC in the Democratic Republic of the Congo as the case in the empirical analysis the thesis illustrates how the reactions in the friction between the local and the international creates different types of hybrid results. The main purpose of the thesis is to develop theory for a greater understanding of the complex relations in peacekeeping efforts by the connecting of friction and hybridity for the purpose of explaining what kinds of hybrid results that occur by friction in the meeting of the local and the international.

Keywords: friction, hybridity, the local, the international, peacekeeping, DRC

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	2
1.1	Syfte	3
1.2	Disposition	3
2	Teoretiskt ramverk.....	4
2.1	Liberalit fredsbyggande	4
2.2	Den lokala vändningen	5
2.3	Friktion.....	6
2.4	Hybriditet.....	7
2.5	Studiens teoretiska ramverk.....	8
3	Metod.....	10
3.1	Enfallsstudie.....	10
3.2	Val av fall.....	11
3.3	Idéanalys	12
3.4	Material.....	12
3.5	Operationalisering.....	13
4	Konflikterna i DRC och FNs inblandning	16
5	Analys	17
5.1	Konflikternas orsaker.....	17
5.1.1	Lokal uppfattning.....	17
5.1.2	Internationell uppfattning.....	18
5.2	Vad betyder fred och rättvisa?	18
5.2.1	Lokal uppfattning.....	18
5.2.2	Internationell uppfattning.....	19
5.3	Demokrati och vikten av fria val	19
5.3.1	Lokal uppfattning.....	20
5.3.2	Internationell uppfattning.....	20
5.4	Den fredsbevarande insatsen.....	20
5.4.1	Lokal uppfattning.....	21
5.4.2	Internationell uppfattning.....	21
5.5	Den framtida fredens utmaningar	22
5.5.1	Lokal uppfattning.....	22
5.5.2	Internationell uppfattning.....	22

5.6	De hybrida resultaten	23
6	Slutsats.....	27
	Referenser	28

Förkortningar

DRC	Den demokratiska republiken Kongo
FARDC	Forces Armées de la République Démocratique du Congo
FN	Förenta Nationerna
MLC	Le Mouvement de Libération Congolais
MONUC	The United Nations Organization Mission in the Democratic Republic of the Congo
MONUSCO	The United Nations Organization Stabilization in the Democratic Republic of the Congo
NGO	Icke-statliga organisationer
RCD	Le Rassemblement congolais pour la démocratie

1 Inledning

Det liberala fredsbyggandet har i decennier dominerat FNs tillvägagångssätt i fredsprocesser. Men under 2010-talet förordade både forskare och praktiker mer lokalt inflytande i fredsbyggandeprocesserna, vilket ledde till den lokala vändningen som har fått allt större utrymme i teorierna om fredsbyggande. Denna vändning var en kritik av implementeringen av de internationella liberala värderingarna som inte tog hänsyn till den lokala kontexten i de konfliktdrabbade områdena (Hughes m.fl., 2015:818). Ett allt större fokus av teorierna om det lokala har etablerats vilket även bidragit till en ökad medvetenhet i FNs fredsoperationer om vikten av lokal inkludering. Dock tolkas ofta interaktionen mellan det lokala och internationella ur ett statistiskt perspektiv där en tydlig distinktion används för att ge uttryck för hur det lokala påverkas av det internationella i fredsprocesser. Att istället analysera friktionen mellan de två skapar en större förståelse för den komplexa interaktionsprocessen (Buckley-Zistel, 2016:21-2). Konceptet hybrid fred har myntats inom den lokala vändningen och beskriver det slutliga resultatet av lokal inkludering i fredsbyggande (Mac Ginty, 2010:391). Både begreppet friktion och hybriditet är relativt nyetablerade inom fredsforskningen och respektive begrepp förklarar olika företeelser av det lokals inflytande till vägen mot fred. Däremot genererar givetvis friktionsmötet mellan det lokala respektive det internationella en respons vilket influerar resultaten. Eftersom både det lokala och det internationella har bidragit till uppkomsten av denna respons blir resultaten av dem hybrida. Sammankopplingen av friktion och hybriditet är emellertid studiens lucka inom fredsforskningen.

Studien ämnar att vidareutveckla teori genom ta reda på hur de hybrida resultaten formas utefter friktionsmötena mellan det lokala och det internationella i fredsprocesser. I studien utvecklas ett teoretiskt ramverk av begreppen friktion och hybriditet samt lokalt och internationellt för att visa hur dessa hänger samman. Utöver att genom teoriutveckling koppla ihop begreppen friktion och hybriditet ämnar studien även att teoriutveckla den lokala inverkan på det internationella då tidigare forskning baseras på det internationellas inverkan på det lokala. Genom att undersöka effekterna av den lokala respektive den internationella påverkan av varandra i friktionsmötena avser studien att öka förståelsen i fredsprocessers komplexitet.

1.1 Syfte

Studien syftar till att öka förståelsen för komplexiteten av friktion mellan det lokala och det internationella i en fredsprocess och hur dessa indikatorer skapar hybrida resultat. För att uppnå syftet lyder min forskningsfråga som följande:

Vad har friktionen mellan det lokala och det internationella i MONUC skapat för hybrida resultat i DRC?

1.2 Disposition

Studien tar sin början i tidigare forskning inom fredsbevarande insatser, vidare genom den lokala vändningen för att sedan presentera koncepten friktion och hybriditet. Därefter utvecklas ett teoretiskt ramverk som visar hur begreppen friktion och hybriditet samt lokalt och internationellt hänger samman. Fortsättningsvis motiveras metodvalen. Sedan kommer en kortare bakgrund av konflikterna i DRC och FNs inblandning. Analysens första del presenterar den lokala respektive den internationella uppfattningen inom fem tematiska områden. I analysens andra del ställs dessa uppfattningar mot varandra för att ta reda på vad friktionen mellan dem har skapat för hybrida resultat inom de fem områdena. Studien avslutas med en sammanfattande slutsats.

2 Teoretiskt ramverk

Studiens andra del börjar med att presentera tidigare freds- och konfliktforskning inom området liberalt fredsbyggandet och kritiken mot dess implementering. Både forskare och praktiker förordade mer lokalt inflytande i fredsbyggandeprocesserna, vilket ledde till den lokala vändningen som har fått allt större utrymme i teorierna om fredsbyggande. Fortsättningsvis redogörs utgångspunkterna i studiens teoretiska ramverk – friktion och hybriditet – vad de innebär och hur de inkluderats i fredsbyggandeforskningen som en utveckling inom den lokala vändningen. Avslutningsvis presenteras studiens teoretiska ramverk med de definitioner av friktion och hybriditet som kommer att användas, hur de är sammankopplade samt en lokal och en internationell diskurs för att tydliggöra hur materialet kommer att tolkas.

2.1 Liberalt fredsbyggande

FNs främsta fredsfrämjande syfte under Kalla kriget var att bibehålla en maktbalans mellan öst- och västblocket för att förhindra att stridigheter bröt ut och skapa buffertzoner genom väpnade styrkor mellan tidigare kombattanter – dessa insatser är klassisk ”fredsbevaring”. FN motionerar fortfarande ut fredsbevarande insatser men i och med Kalla krigets slut vidgades innebörden av ”fred”. Som komplement intogs det som kallas ”fredsbyggande” med insatser efter avslutade stridigheter som skulle bidra till inte bara militär säkerhet utan också stabila samhällen med hjälpmedel att skapa/återuppbygga fungerande institutioner och demokratiska val (Paris, 2004:13-7). FN beskriver fredsbyggande som en handling för att identifiera och stötta strukturer som kan bidra till att stärka och bevara fred för att undvika återfall till konflikt vilket ska ske i samarbete med NGOs, parlament, akademiska institutioner, civilbefolkning, företag och media för att en fred ska bli fulländad på ett djupare plan (FN 1992). De fredsbevarande insatserna används alltså i en pågående konflikt där fredsbyggande sedan tillämpas för att bidra i det då postkonfliktuella samhället.

Precis som teorin om den ”demokratiska freden” förklarar ett samband där demokratiska stater inte går i krig gentemot varandra kommer den teoretiska grunden till liberalt fredsbyggande från den utvecklade ”liberala freden”. Den ”liberala freden” innebär att liberalt konstruerade samhällen tenderar att vara mer fredfulla än illiberala stater, både inomstatlig och i relationerna till andra stater internationellt (Jarstad – Sisk, 2008:1-5). Den liberaldemokratiska inriktning som

präglat fredsbyggandet de senaste decennierna har baserats på dessa teorier. Liberalt fredsbyggande förespråkar och integrerar liberal demokrati, liberala mänskliga rättigheter, marknadsekonomi samt en integrering av samhället i globaliseringen (Paris, 2004:40-2). Dessa värderingar är dock inte alltid universellt applicerbara – även om västvärlden tar dessa värderingar förgivet är det inte alltid det mest lämpade tillvägagångsättet i instabila och osäkra stater (Newman m.fl., 2009:11-3).

Att skapa en liberaldemokratisk regim och marknadsekonomisk tillväxt är de främsta målen med liberalt fredsbyggande men har visat sig vara mer oförutsägbart än beräknat. Med endast ett få framgångsrika fredsinsatser, däribland i Namibia och Moçambique, av antalet utförda har det liberala fredsbyggandet blivit måltavla för kritik, bland annat av anledningen att liberalt fredsbyggande inte är universellt applicerbart som nämnt ovan men även för exkludering av det lokala i termer av aktörer, processer och värderingar (Paris, 2004:62; Paris, 2010:337-8). Detta kommer jag att förklara vidare genom den ”lokala vändningen” i del 2.2. Roland Paris argumenterar dock för att även om kritiken är av relevans så är det liberala fredsbyggandet fortfarande det främsta tillvägagångsättet i fredsinsatser då det inte existerar något övertygande post-liberalt/icke-liberalt alternativ som kan tänkas ersätta det liberala fredsbyggandet (Paris, 2010:337-8). Paris hävdar att kritiken om att de fredsbyggande insatserna har gjort mer skada än nytta har gått för långt och att denna kritik baseras på bristfällig information och missar viktiga skillnader inom de olika fredsinterventionerna utan att kritiken snarare borde fokusera på att utveckla och förbättra det främsta verktyget för fred tillgängligt i dagsläget – det liberala fredsbyggandet (Paris, 2010:347).

2.2 Den lokala vändningen

Under 2010-talet har ”den lokala vändningen” fått ett allt större utrymme inom forskningen i fredsbyggandeprocesser. Den lokala vändningen innebär att lokala aspekter och aktörer medvetengörs och inkluderas i fredsprocesser som komplement/kontrast till det västerländska liberala fredsbyggandet som präglat både vetenskapen och de fredsinsatser som genomförts sedan tidigt 1990-tal (Hughes m.fl., 2015:818). Denna vändning var en kritik av implementeringen av de internationella liberala värderingarna som inte tog hänsyn till den lokala kontexten i de konfliktdrabbade områdena. Detta tillvägagångsätt har även ansetts ny-imperialistiskt (Altwaiji, 2014:313-4). Leonardsson och Rudd argumenterar för att ett lokalt ägandeskap av fredsförhandlingar och politisk decentralisering skapar förutsättningar för en mer stabil fred. Den lokala aspekten i fredsbyggande är ett medel för frigörelse och inkluderar lokalt ägandeskap vilket ökar effektiviseringen av fredsbyggandet (Leonardsson – Rudd, 2015:825).

Roger Mac Ginty menar att den lokala vändningen har använts av internationella aktörer som ett sätt att rädda internationella interventioner och

fredsbyggandeprocesser. Det lokala har i många avseenden setts som både problematiskt och som lösningen i fredsbyggande. Det lokala har varit platsen för konflikt och stagnation med en bakåtsträvande inställning med partikularistiska och exklusiva identitetsnormer som har krävt internationell hjälp för att modernisera och utveckla. Samtidigt ses det lokala som lösningen genom dess resursförmåga, kunskaper och kapacitet som ett sätt att bidra till mer framgångsrika och effektiva fredsprocesser. Det lokala bör ses som en social konstruktion istället för det tidigare områdesbaserade lokala som fokus (Mac Ginty, 2015:847-8).

Istället för Mac Gintys fokus på det lokala som en social konstruktion lyfter Isabel Schierenbeck fram tre huvudkoncept inom ”det lokala”. Det första är de lokala institutionerna - erfarenheterna och kunskaperna hos befolkningen som samhället är uppbyggt utifrån. Det andra konceptet rör gräsrotsorganisationer, politiska partier och civilsamhället som lokala aktörer, vilka ger en bred förståelse för den lokala kontexten. Det tredje är en process i konstant förändring som ständigt måste kontextualiseras och bejakas för att skapa en förståelse för utvecklingens riktningar. Institutioner, aktörskap och process är de tre huvudkoncepten för att till viss del kunna konkretisera komplexiteten av fredsbyggande (Schierenbeck, 2015:1024-6). Schierenbeck argumenterar för vikten av att inkludera och skapa en förståelse för alla aspekter av det lokala och dynamiken mellan dem då både beslutsfattare, fredsbyggare samt akademiker ofta grupperar det lokala och internationella som två separata företeelser. Genom att fokusera på dessa kategoriseringar simplificeras händelseförloppet och vikten av utmaningarna, behoven och makten av det lokala samt dynamiken i processen utsluts (Schierenbeck, 2015:1029).

Mot bakgrund av uppsatsens syfte och denna litteraturgenomgång av forskningsfronten inom fredsbyggande fokuserar uppsatsen nu på en teoretisk diskussion av två begrepp – friktion och hybriditet som avser fördjupa analysen av samspelet mellan internationella, liberala fredsbyggandeprocesser och aktörer å ena sidan och lokala fredsbyggandeprocesser och aktörer å den andra.

2.3 Friktion

Begreppet friktion framförs av Anna Lowenhaupt Tsing inom socialantropologin för att problematisera den kulturella friktionen vid internationell inblandning. Tsing använder begreppet för att uppmärksamma interaktionen mellan lokalt och internationellt som både aktivt och oförutsägbart inom de globala förbindelserna (Tsing, 2005:xi). Rosalind Shaw har efter det implementerat konceptet inom fredsbyggande för att få en förståelse för inblandningen i övergångsrättsmekanismer i en lokal kontext. Shaw använder begreppet friktion för att analysera hur interaktionen mellan lokala och internationella aktörer i användandet av sanningskommissioner i en global paradigm påverkar det

kollektiva minnet (Shaw, 2007:183). Gearoid Millar utvecklar begreppet i en ”sammansatt friktion” för att skapa förståelse för mångfalden i internationella fredsoperationer där varje enskild intervention är unik och där konkurrerande ’universella’ normer och världsuppfattningar också interagerar med varandra och i kombination med lokala idéer vilket skapar oförutsägbara förväntningar och erfarenheter. ’Sammansatt friktion’ uppmärksammar den dynamiska interaktionen mellan parallella interventioner inkluderat lokala aktörer och administrationen av processerna menar Millar bidrar till en ytterligare komplexitet av den redan komplicerade inblandningen (Millar, 2013:190).

I ”Peacebuilding and Friction” definierar Annika Björkdahl m.fl. friktion genom hur de politiska, sociala och kulturella dynamikerna produceras i fredsbyggande. Begreppet används för att försöka förstå hur globala idéer gällande utformningen av fred nyttjas och förändras i mötet med lokala postkonfliktuella verkligheter. Friktion används som ett analytiskt verktyg för att visa den konstanta interaktion mellan internationell och lokal påverkan av fredsprocesser, det är inte två faktorer som verkar parallellt och inte heller två motpoler utan en pågående förändring. Processen av friktion är inte en konfrontation mellan det lokala och internationella eller en argumentation mellan olika fredsbyggande idéer utan en oförutsägbar och osäker process i vilken både lokala och internationella aktörer interagerar för förhandling och kompromisser i både likheter och skillnader (Björkdahl m.fl., 2016:1-6).

2.4 Hybriditet

De västerländska liberala värderingarna har varit framträdande inom fredsbyggande de senaste decennierna där Oliver P. Richmond har analyserat en postliberal fred vilket betyder en delaktighet av den civila befolkningen och ett fredsbyggande utifrån deras vardag snarare än en distanserad statskontext utformad av internationell liberalism. Det är skapandet av en liberal-lokal hybrid som enligt Richmond är en postliberal fred (Richmond, 2009:333-4). Roger Mac Ginty definierar hybrid fred som interaktionen mellan fredsutformningarna nedifrån-och-upp och uppifrån-och-ned vilket innebär att civila samhällsinitiativ och lokala organisationer påverkar och skapar förutsättningar vilket sprids till nationell nivå och leder till samhällsförändring vs. att internationella aktörer utformar freden i det postkonfliktuella samhället. Mac Ginty menar alltså att sammansättningen av dessa två tillvägagångssätt där idéer, värderingar, prioriteringar och kulturella normer har kombinerats blir resultatet en hybrid fred (Mac Ginty, 2010:391).

Idén om hybriditet används Björkdahl m.fl. främst för att uppmärksamma resultatet av friktionen mellan de lokala och internationella idéerna, strukturerna och praktikerna i fredsbyggandeprocesser. Många aspekter influeras och påverkar varandra – både lokalt och globalt, officiellt och inofficiellt samt liberalt och icke-liberalt – och det är resultatet av alla dessa aspekter som skapar en hybrid fred, alltså

den konstellation som uppstår när de olika aspekternas integreras (Björkdahl m.fl., 2016:8). Både formella och informella praktiker, lokala och internationella värderingar, statliga och icke-statliga aktörer strävar efter inflytande i maktdynamiken som ska forma den framtida freden (Björkdahl, 2016:1-2).

2.5 Studiens teoretiska ramverk

Eftersom studien ämnar att undersöka hur den ytterst komplexa relationen mellan det lokala och det internationella i dess möten påverkar utfallet i fredsinsatser, inkluderas det lokala i undersökningen vilket blir en del av den lokala vändningen inom forskning om liberalt fredsbyggande. För att konkretisera den komplexa relationen har vidare valts att använda teori om friktion som är relativt nyetablerat inom freds- och konfliktforskningen och med hjälp av friktion tydliggöra interaktionen mellan det lokala och det internationella och hur dessa diskurser som presenteras i tabell 2 influerar varandra. Genom att vidare koppla ihop friktion med hybriditet vidareutvecklas teori för att också redogöra hur friktionen mellan diskurserna påverkar fredsinsatsen och vad det skapar för hybrida resultat. Utöver att undersöka det som varit främsta fokus i forskningen inom friktion tidigare - hur det lokala har påverkats av den internationella inblandningen - kommer en ytterligare vidareutveckling av teori utföras genom att även analysera hur det lokala har påverkat det internationella under fredsinsatsen i DRC. I studien utvecklas ett teoretiskt ramverk där begreppen friktion och hybriditet samt lokalt och internationellt är centrala. Baserat på tidigare forskning avses att vidareutveckla teori genom att visa hur dessa begrepp hänger samman i ett teoretiskt ramverk som sedan vägleder den empiriska analysen.

Innebörden av begreppet friktion i denna studie syftar till mötet mellan lokala och internationella viljor i fredsprocessen, alltså dynamikerna som uppstår mellan de lokala aktörerna, idéerna och praktikerna motsvarande de internationella i en fredsoperation. Friktionen är den konstanta interaktion mellan internationell och lokal påverkan och i tabell 1 konkretiseras 5 typer av reaktioner som resultat av friktionen i fredsprocesser. Tabell 1 som ursprungligen är framtagen av Björkdahl och Höglund (2013) för att analysera den lokala responsen till internationell inblandning har vidareutvecklats genom att inkludera den internationella reaktionen av de lokala diskurserna i friktionsmötena. Dessa reaktioner används i analysen som ett verktyg för att lättare kunna åskådliggöra hur det hybrida resultatet har skapats utefter friktionsmötena mellan det lokala och internationella. Däremot behöver inte en typ av lokal respons vara varken den enda eller konstant vilket utvecklas i analysen.

Tabell 1. Friktionens respons

Friktionsmöten	Lokal/international reaktion	Hybrida resultat
Omstridda möten mellan det lokala och det internationella	Eftergift Anpassning Samarbetsvilja Motstånd Vägran	Tvingad anpassning till lokala/internationella diskurser och praxis Inkludering av lokala/internationella normer och praktiker Strategiskt inkluderande av det lokala/internationella som ett tillvägagångssätt att förhindra yttre påtryckningar Dominans av de egna diskurserna, begränsad inkludering av lokala/internationella normer och praktiker Exkludering av lokala/internationella normer och praktiker

(Björkdahl – Höglund, 2013:297)

Studiens definition av hybriditet innebär resultatet av friktionen mellan det lokala och internationella; hur dessa påverkar; kompletterar: samt ständigt förändrar varandra. För förklara hur det hybrida resultatet har utformats är det lokala och det internationella utgångspunkterna i granskningen av materialet. Det görs för att på så sätt analysera hur friktionen mellan dem har tagit form, vilket slutligen skapar en förståelse för vad interaktionen mellan dem har gett för resultat. Genom att undersöka vilka idéer de lokala respektive internationella aktörerna har i DRC gällande fred, hur dessa idéer har influerat och påverkat varandra samt hur det har präglat fredsprocessen leder sedermera till de hybrida resultatens utformning.

För att förtydliga de annars diffusa begreppen lokalt och internationellt i friktion har två diskurser skapats i tabell 2. Diskurserna förklarar användningen av ”lokalt” och ”internationellt” i uppsatsen och inkluderar aktörer, idéer och praktiker inom den lokala respektive den internationella kontexten. Aktörer i det lokala kommer i studien representeras inom olika samhällsnivåer och områden för att inte simplificera det många olikheterna inom en stat som en aktör medan en avgränsning gjorts av internationella aktörer till FN då det är just den FN-ledda fredsinsatsen MONUC som undersöks i förhållande till det lokala.

Tabell 2. Den lokala respektive den internationella diskursen

Det lokala	Det internationella
Civilbefolkningen; gräsrotsinitiativ; den nationella eliten; samt rebellgrupper och oppositioner som aktörer	FN som aktör
Lokala idéer och diskurser	FNs idéer och diskurser
Lokala praktiker och utföranden	FNs praktiker och utföranden genom MONUC

3 Metod

Metodavsnittet börjar med en redogörelse om valet av enfallsstudie. Vidare motiveras val av MONUC i DRC som empiriskt underlag vilket följs av en förklaring av valet av idéanalys som analysverktyg. Därefter presenteras materialet som kommer att användas som underlag för empirin inkluderat en motivering av dem. Avslutningsvis konkretiserar operationaliseringen studiens tillvägagångsätt för att skapa transparens genom hela studien.

3.1 Enfallsstudie

Enfallsstudie används i studien för att se hur friktionen mellan lokalt och internationellt har påverkat fredsbyggandeinsatsens utfall i DRC. En enfallsstudie är en detaljerad undersökning av ett enda exempel genom en typ av fenomen varpå fenomenet jag vill undersöka är friktionen mellan lokalt och internationellt i fredsinsatser (Flyvberg, 2006:220). Genom analysen redogörs hur friktionen i fredsoperationen har förefallit samt hur det har påverkat dess hybrida utveckling. Genom att använda enfallsstudie som metod skapas en hög intern validitet då det tar fram de främsta verktygen för att mäta det specifika fallet DRC och de faktorer som spelar in i utvecklingen och där diskurserna som mäter resultatet inte möjligtvis hade passat i en annan fredsbevarandeinsats med andra förutsättningar. Det skapar också möjligheten att inkludera flera variabler i materialinhämtningen och räkna in andra faktorer som kan ha påverkat insatsen (Bennet – George, 2004:19-21). Det finns däremot en risk att fallstudier blir subjektiva vilket kan försvaga studiens reliabilitet samt att det kan vara svårt att dra generella slutsatser av en enfallsstudie (Flyvberg, 2006:219). Dock är syftet att vidareutveckla teori genom att visa hur begreppen friktion och hybriditet samt lokalt och internationellt hänger samman i ett teoretiskt ramverk som appliceras på fredsoperationen där fallet DRC exemplifierar teoriutvecklingen vilket gör fallstudie lämplig som metod. Så trots att inga generella slutsatser dras bidrar uppsatsen förhoppningsvis med en ökad förståelse även i andra fredsbevarande insatser samt med uppsatsens teoretiska ramverk för applicering i framtida studier.

3.2 Val av fall

För att ta reda på vilka hybrida resultat som utformas av friktionen i fredsprocesser behövs en fredsinsats. Studiens empiriska underlag kommer att framställas av FNs fredsbevarande insats MONUC i DRC. Valet av MONUC baseras på den långa fredsprocess som har tillämpats på grund av de mycket komplexa konflikterna i staten. Det andra Kongokrigen som startade 1998 var den största humanitära katastrofen sedan andra världskriget. Det resulterade i att MONUC verkställdes 1999. 2003 undertecknades fredsavtalet och kriget var officiellt över. Dock har stridigheterna fortsatt i flera delar av DRC varpå på MONUC (MONUSCO sedan 2010) fortfarande är verksamma (Carayannis, 2010:242-3). Då studien ämnar att genom teoriutveckling öka förståelsen för interaktionen mellan det lokala och det internationella behövs en mycket komplex fredsprocess för att det teoretiska ramverkets konkretisering ska ge så stor effekt som möjligt. MONUC som en av de mest komplexa fredsprocesserna i världen bidrar till ett starkt empiriskt underlag för studiens teoriutveckling som avser att åskådliggöra det komplexa i en fredsprocess. Hade en mer konkret fredsprocess valts ut skulle det givetvis underlättat analysen av uppkomsten av de hybrida resultaten men det skulle dock vara paradoxalt att välja en förenkling när studien vill uppmärksamma komplexitet. Därav valet av MONUC i DRC som på grund av det stora antalet av olika aktörer och idéer bidrar till en stark empirisk bas för studiens analys.

I studiens teoretiska ramverk beskrivs avgränsningarna av vad som anses som lokalt respektive internationellt. Inom den lokala diskursen inkluderas ett brett spektra för att inte generalisera det lokala som en enhet alternativt exkludera aktörer eller idéer då det är just mångfalden som skapar komplexitet i DRC. En avgränsning av det lokala hade genererat i ett mindre trovärdigt utfall.

Däremot har det internationella avgränsats till endast FN som aktör; FNs idéer och diskurser; samt FNs praktiker som utförs genom MONUC. Då valet gjorts att analysera en FN-auktoriserad fredsbevarandeinsats skapas tydlighet genom avgränsningen till FN som representation av det internationella. Givetvis hade en inkludering av alla internationella aktörer inblandade i DRCs konflikter varit en relevant synvinkel. Tyvärr skulle informationsinsamlingen för en sådan undersökning vara alldeles för omfattande samt att det skulle vara svåröverskådligt att undersöka vad övriga internationella aktörer haft för inverkan på MONUC vilket skulle ta upp alltför mycket utrymme i studien. Däremot skulle det vara intressant genom vidare forskning, med hjälp av studiens teoretiska ramverk, kunna vidareutveckla den internationella diskursen och på så sätt kunna framställa en fördjupning av teoriutvecklingen.

Ytterligare har en avgränsning gjorts till MONUC under 1999-2010 innan omstruktureringen till MONUSCO. Eftersom det är fredsinsatsen som är valet av fall och inte konflikterna i sig är MONUCs början 1999 ett relevant val som startpunkt för perioden. Då studien analyserar en fredsprocess i dess helhet finns möjligheten att även inkludera MONUSCO. Dock är MONUSCO fortfarande verksam och eftersom studiens sekundärmaterial baseras på tidigare forskning

behövs ett visst tidsspänn för att tillräckligt material av relevans ska ha genomförts. Därav är avgränsningen till MONUCs tolv aktiva år en lämplig precisering då MONUSCO representerade en ny fas i fredsprocessens utveckling.

3.3 Idéanalys

Studien syftar till att undersöka hur friktionen utformas mellan det lokala och det internationella i fredsprocesser och vad det skapar för hybrida resultat. För ta reda på hur det lokala och det internationella influerar varandra måste förståelse för respektive uppfattning framställas innan de kan kontrasteras mot varandra. Därför kommer idéanalys användas som verktyg för att konstruera respektive uppfattning.

En idé betraktas som en tankekonstruktion eller en föreställning av verkligheten (Bergström – Boréus, 2012:140). Då studien har ett beskrivande syfte är utgångspunkten i analysen att utifrån ett aktörsperspektiv ta reda på den breda uppfattningen inom fem tematiska områden. I idéanalysen representerar respektive diskurs i tabell 2 varsin aktör från vilka uppfattningarna tolkas utifrån. Inom aktörsperspektivet av idéanalys kombineras sakområde, aktör och idé. Sakområde representeras av fem tematiska områden inom fredsprocessen, aktörerna representeras av diskurserna i tabell 2 medan idén representeras av aktörernas uppfattning inom de tematiska områdena (Bergström – Boréus, 2012:145-6). Det innebär att en stor mängd material har granskats för att tolka den breda uppfattningen från respektive aktör – alltså tagit fram den idé som representerar respektive diskurs inom de tematiska områdena vilket gör idéanalys till det givna analysverktyget för studien.

3.4 Material

Två typer av material används i studien. Den första är FNs säkerhetsråds resolutioner och MONUCs generalsekreterares rapporter som är underlaget till den internationella delen av empirin, båda inhämtade från MONUCs avsnitt på FNs officiella hemsida. Det internationella materialet representeras därför endast av primärkällor vilket ger ett tillförlitligt underlag av FN som aktör för de idéer och praktiker som inkluderas i den internationella diskursen. Alla resolutioner och rapporter under MONUCs aktiva period 1999-2010 har granskats för att skapa en bredd att basera den internationella uppfattningen på. Då det inte är möjligt att inkludera den stora mängd material har ett antal resolutioner respektive rapporter valts ut där informationen som refereras till går att hitta, även om det kan nämnas i ett par eller i många flera av dokumenten. Vid ett par tillfällen i analysen beskrivs hur det internationella har uteslutit alternativt inte prioriterat ett specifikt område vilket då innebär att det antingen inte har nämnts i resolutionerna samt rapporterna

eller att det generellt inte varit en prioriterad fråga i materialet. I analysen har valet gjorts att inte göra någon åtskillnad i parenteserna på källhänvisningen till resolutionerna och rapporterna för att det ska spegla en enad bild av det internationella, däremot tydliggörs det i referenslistan.

Den andra typen av material är sekundärkällor i form av tidskriftsartiklar och vetenskaplig litteratur som är den lokala delen av empirin. Primärkällor hade varit ett fördelaktigare alternativ för att ta fram den lokala uppfattningen av fredsprocessen, till exempel genom lokala NGOs officiella hemsidor eller rebellgruppers politiska agenda. Dock är DRC en fransktalande stat vilket gör att sådant material inte är tillgängligt. Primärkällor är ett mer tillförlitligt material då sekundärkällor kan ha vinklats alternativt tolkats på ett sätt för att framhäva litteraturens ändamål. Med medvetenheten om sekundärmaterialets eventuella brister har främst framstående författare inom fredsforskning samt väletablerade tidskrifter som *International Peacekeeping* och *Third World Quarterly* använts som empiriskt underlag för det lokala. Den franska aspekten påverkar också bredden på materialet då det endast finns en viss mängd litteratur inom den lokala vändningen om MONUCs insatser i DRC (Goede, 2015:4-6).

3.5 Operationalisering

Studien syftar till att öka förståelsen kring betydelsen av friktion mellan det lokala och det internationella i en fredsprocess och hur dessa indikatorer skapar hybrida resultat i DRC. För att kunna ta reda på hur friktionen sett ut i mötet mellan det lokala och det internationella måste först begreppen lokalt och internationellt definieras.

Därför har en lokal diskurs respektive en internationell diskurs tagits fram som presenteras i tabell 2. Den lokala diskursen består av civilbefolkningen; gräsrotsinitiativ; den nationella eliten; samt rebellgrupper och oppositioner som aktörer. Ytterligare innehåller den lokala diskursen dessa lokala aktörers idéer; diskurser; och praktiker. Diskursen är stor av omfattning och innehåller en mängd aktörer, idéer och utföranden. Denna bredd är viktig i undersökningen då den ämnar att inkludera flera olika lokala aspekter utan generalisera det lokala som en aktör. Av anledningen att det inte är möjligt att enskilt representera alla lokala aktörer, idéer och praktiker är det främsta syftet med denna diskurs att inkludera alla perspektiv av det lokala. Den lokala diskursen benämns härnäst som *det lokala*. Den internationella diskursen har främst tagits fram som ett verktyg för att möta den lokala diskursen. Den internationella diskursen är betydligt mer konkret då den består av endast FN som aktör; FNs idéer och diskurser; samt de praktiker och utföranden som MONUC genomför. Detta för att det är i den fredsbevarande insatsen MONUC som friktionen implementeras på. Den internationella diskursen benämns härnäst som *det internationella*.

För att se hur interaktionen i mötet mellan det lokala och det internationella måste deras respektive uppfattningar konkretiseras för att vara jämförbara så de kan ställas emot varandra. Därför har fem tematiska områden inom fredsprocessen tagits fram. Under varje tematiskt område skildras den lokala respektive den internationella uppfattningen gällande temat efter en kort introduktion.

De fem tematiska områdena är följande:

- Konflikternas orsaker
- Vad betyder fred och rättvisa?
- Demokrati och vikten av fria val
- Den fredsbevarande insatsen
- Den framtida fredens utmaningar

Genom dessa områden utförs en idéanalys på materialet för att framställa en övergripande bild av den lokala respektive den internationella uppfattningen till varje specifik rubrik. Materialet idéanalysen grundas på skiljer sig åt mellan de två diskurserna. Det lokala baseras på sekundärkällor som tidskriftsartiklar och vetenskaplig litteratur medan det internationella baseras på primärkällor bestående av resolutionerna och rapporterna i MONUC som hämtats på FNs officiella hemsida. Anledningen till skillnaden i materialinhämtningen är för att DRC är ett fransktalande land vilket inte gör det möjligt att inhämta tillräckligt med primär information gällande det lokalas uppfattning.

Efter att det lokalas respektive det internationellas uppfattning har presenterats börjar analysens andra del som benämns med rubriken *De hybrida resultaten*. Med grund i de tematiska områdena appliceras sedan friktion på mötena mellan de lokala och de internationella uppfattningarna. Friktionen fastställs genom vilken typ av reaktion som uppkommer i friktionsmötet. För att konkretisera de mycket komplexa mötena används tabell 1. Tabell 1 är ursprungligen framtagen av Björkdahl och Höglund (2013) för att mäta den lokala responsen på internationella fredsinsatser men har utvecklats i studien för att även mäta den internationella responsen på lokalt agerande. I tabell 1 presenteras fem stycken reaktioner; eftergift; anpassning; samarbetsvilja; motstånd; samt vägran. Detta har mätts i det lokalas bemötande på det internationellas agerande och vice versa. Underlaget till dessa reaktioner och bemötande har främst hämtats i tidigare forskning inom den lokala vändningen på DRC, men också genom att se på den lokala uppfattningen och hur det har besvarats (eller inte besvarats) i MONUCs resolutioner och rapporter. Vid ett par tillfällen i analysen beskrivs hur det internationella har uteslutit alternativt inte prioriterat ett specifikt område. Då alla resolutioner och rapporter under MONUCs aktiva år har studerats innebär det att i det internationella materialet har ett område uteslutits eller inte prioriterats. Detta gäller inte det lokala då möjligheten inte har funnits till så pass mycket material att en sådan slutsats skulle kunna dras. Sammanfattningsvis mäts alltså friktionen utefter diskursernas reaktioner gentemot varandra inom de fem tematiska områdena.

Studien avser även att ta reda på hur de hybrida resultaten utformas. Det är alltså inte ett slutgiltigt resultat som sammanställs utan de utfall som friktionsmötena skapar. Det innebär att den respons som en reaktion skapar har då påverkats av både

det lokala och det internationella och är därför ett hybrid-resultat. Hybrida resultat är alltså de vägar och utfall som fredsprocessen tar utefter friktionen mellan det lokala och det internationella. Varje reaktion har ett hybrid-resultat som också presenteras i tabell 1 vilket är den riktning fredsprocessen tar på grund av responsen på reaktionen. De hybrida resultaten som skapas av reaktionen kommer att diskuteras parallellt med friktionens beskrivning mellan det lokala och det internationella genom hela den andra delen av analysen.

4 Konflikterna i DRC och FN:s inblandning

Den demokratiska republiken Kongo (DRC) historia har präglats av förtryck, slaveri och avsaknad av grundläggande rättigheter under belgiskt kolonialstyre. Efter uppror om krav av större politiska rättigheter för den inhemska befolkningen förlorade Belgien alltmer kontroll över den dåvarande kolonin och 1959 tvingades Belgien att acceptera DRCs självständighet (Huening, 2009:144-6). Mellan 1960-1997 styrdes landet av Mobutu Sese Seko och perioden präglades av korruption och en utspridd fattigdom trots att DRC sett i naturtillgångar är ett av Afrikas rikaste länder med stor produktionsutvinning av bl.a. koppar, kobolt och diamanter (Carayannis, 2010:237-8). Kombinationen av etniska stridigheter i två av de elva provinserna, politiskt uppror gentemot Mobutus korrupta regim samt den enorma flyktingström som följde av folkmorden i Rwanda skapade den första Kongokrigen som avslutades 1997 med Mobutus avgång och Laurent Kabila tog över som president (Huening, 2009:137-8).

Redan året därpå bröt dock krig återigen ut i DRC. Rwanda och Uganda som tidigare stöttat Kabila valde istället att stötta rebellrörelserna RCD och MLCs uppror. I samband med stridigheternas eskalerande involverades alltför många av DRCs grannländer för att bistå DRCs militära styrka FARDC - Zimbabwe, Namibia, Angola, Tchad och Sudan - i det andra Kongokrigen. 1999 signerade de involverade staterna samt rebellgrupperna RCD och MLC ett vapenstillestånd och internationella styrkor ersattes av den FN-ledda fredsbevarande insatsen MONUC (Carayannis, 2010:242-3). MONUCs styrkor hade svårt att bibehålla vapenstillestånd och stridigheterna blossade återigen upp. Fredsavtal undertecknas av både DRC, grannländer samt rebellgrupper och 2003 anses konflikten officiellt över i och med president Kabila (nu Laurents son Joseph) godkännande av en övergångskonstitution (BBC 2017). Men respekten för både fredsavtalet och den provisoriska författningen har varit bristfällig och de väpnade stridigheterna har fortsatt, främst i östra DRC men även i flera andra områden i landet. MONUC har varit fortsatt aktiva, även under det första fria valet 2006 vilket Kabila vann (Carayannis, 2010:248-9). Konflikter har pågått parallellt på flera håll i de olika provinserna och fler har blossat upp under 2000-talet, varvid FN temporärt ökade militärstyrkorna 2008 i takt med de eskalerande konflikterna. 2010 ersattes MONUC med MONUSCO för att förtydliga den nya utvecklingen i landet. MONUSCOs främsta uppgifter var fortfarande att se till att vapenstilleståndet följdes, rapportera överträdelser, möjliggöra fria val och stötta valdregim (Försvarsmakten 2018). Under krigstiden 1998-2003 dödes direkt eller indirekt ca 4 miljoner individer och anses vara en av de dödligaste konflikterna i världen (BBC 2017).

5 Analys

I analysen appliceras studiens teoretiska ramverk på materialet som använts för undersökningen. Vidare analyseras det lokala respektive det internationella i kontexten för att se hur de har påverkat fredsinsatsen i DRC och genom friktionsglasögon redogörs vad det har skapat för hybrida resultat.

Analysens första del består av fem tematiska områden; Konflikternas orsaker; Vad betyder fred och rättvisa?; Demokrati och vikten av fria val; Den fredsbevarande insatsen; samt Den framtida fredens utmaningar. Inom fredsprocessen kommer den lokala respektive den internationella uppfattningen redogöras med utgångspunkt i de fem områdena. Fortsättningsvis presenteras det hybrida resultatet genom exemplifieringar av responsen på friktionens reaktioner inom analysens fem tematiska områden. Inom mötet mellan det lokala och det internationella kommer tabell 1 att tillämpas för att avgöra vilken typ av reaktion som mötet framkallar. De gensvar som reaktionerna skapar leder till hybrida resultat, alltså utfallet av reaktionen. Friktionen och de hybrida resultaten av den diskuteras parallellt genom analysens sista del.

5.1 Konflikternas orsaker

MONUC inrättades i DRC under andra Kongokrigen som var den värsta humanitära katastrofen sedan andra världskriget (Carayannis, 2010:248-9). Men trots krigets slut 2003 fortsätter nya konflikter blossa upp medan redan befintliga eskalerar. Men vad orsakar alla dessa stridigheter i DRC? Härmed följer den lokala respektive den internationella uppfattningen av konflikternas orsaker.

5.1.1 Lokal uppfattning

Enligt det lokala är det tre dominerande orsaker till konflikterna i DRC. Den främsta orsaken till konflikt är de enorma naturresurserna och den olagliga handel som uppkommit kring dem vilket finansierar de väpnade grupper som utövar våld och förtryck gentemot civilbefolkningen. De stora naturresurserna är också en av orsakerna till de många grannländernas inblandning i andra Kongokrigen vilket blossade upp stridigheterna ytterligare (Autesserre:2014:133).

Samtidigt som naturresurskonflikterna pågått har de politiska konflikterna varvat varandra med regimens förtryck som drivkraft för rebellgrupperna att avsätta

den president som ersatt den tidigare auktoritära presidenten i samband med första Kongokrigets slut. Rwandas och Ugandas stöd till rebellgrupperna RCD och MLC ledde till Angolas och Zimbabwes inblandning för att stötta DRCs regim och blev starten till det andra Kongokriget (Carayannis, 2003:242-4).

Konflikter över landområden har även varit en stark orsak till stridigheter i flera av provinserna i DRC och de konflikter som påverkat lokalbefolkningen i störst grad (Hellmüller, 2016:180).

5.1.2 Internationell uppfattning

De främsta orsakerna till konflikt i DRC är den illegala handeln av naturresurser samt de politiska stridigheter som involverat grannländer och bidragit till konfliktens stora spridning i DRC. FN anser att det är de största anledningarna till den humanitära katastrof som uppstått i DRC och är skälen till att den fredsbevarande insatsen MONUC har etablerats (MONUC 2000).

5.2 Vad betyder fred och rättvisa?

Vad som definierar fred och rättvisa har i alla tider varit en omdebatterad fråga. Litteraturen rörande fred och rättvisa är omfattande och utbredd inom de flesta områden från politik; filosofi; ekonomi; till religion (Aggestam – Björkdahl, 2012:1-2). Men hur bör den framtida freden utformas i DRC? Och hur bör rättvisa skipas? Härmed följer den lokala respektive den internationella uppfattningen av fred och rättvisa.

5.2.1 Lokal uppfattning

För stora delar av civilbefolkningen i DRC är fred främst avslutade stridigheter innanför statens gränser. Framförallt i DRCs östra regioner där stridigheterna är som värst anses främst ett slut på konflikterna som vägen mot fred. Stridigheterna har fortsatt i DRC under hela perioden som MONUC varit aktiv och framförallt i det östra området. DRC alltid har haft auktoritärt styre präglad av korruption vilket har skapat misstro gentemot regimen vilket gör att en negativ fred är betydligt mer realistiskt än en positiv fred inom det lokala (Autesserre, 2014:110-1; Goede, 2015:7-9).

Många av de konflikter som pågått har varit stridigheter mellan olika folkgrupper vilket gjorde att rekryteringen ofta var etniskt kopplad. Att ansluta till en av de väpnade grupperna var ett sätt att skydda den egna etniska gruppen då de respektive väpnade styrkorna stred för överlevnad av den egna gruppen

(Hellmüller, 2016:179). De fördetta rebelledarna för flertalet av dessa grupper har ställts inför rätta i den internationella domstolen i Haag men ses snarare som beskyddare än brottsling av den egna gruppen då individerna inom de olika väpnade grupperna är övertygade om att det är tack vare den egna krigsherren som dess folkgrupp överlevt (Hellmüller, 2016:179-80). Sammanfattningsvis är rättvisa en viktig beståndsdel i fredsskapandet, men vad som anses som rättvist skiljer sig vitt åt inom det lokala.

5.2.2 Internationell uppfattning

MONUC är FNs fredsbevarande insats i DRC vilket innebär att allt MONUCs arbete ska verka för stabil fred (MONUC, 2000). Fred är främst säkerhet – i första hand avsaknaden av stridigheter, men för att bygga en stabil och långvarig fred krävs även andra strukturella reformer som att rättsväsendet och andra institutioner fungerar; respekt för mänskliga rättigheter; social rättvisa; samt demokrati (FN 1992). MONUCs arbete förespråkar etableringen av ett liberalt fredsbyggande utefter FNs normer av hur en varaktig fred bör utformas. Ytterligare en viktig aspekt för en hållbar fred är försoning. För att kunna uppnå försoning krävs att krigsförbrytare ställs inför rätta och att de olika parterna känner upprättelse (MONUC 2003a).

För att uppnå upprättelse har FN fördömt alla massakrer som utförts i DRC och har pådrivit vikten av internationella utredningar i alla påträffade fall ska utföras för att skapa rättvisa av de skyldiga och framförallt för dess offer. Genom MONUC har FN också understrukit vikten av att alla parter av konflikten i DRC ska värna om mänskliga rättigheter samt respektera internationella humanitära lagar och uppmanar att helt avstå från stöd till eller samverka med de som misstänks för folkmord eller krigsförbrytelser samt att underlätta MONUCs åtgärder för att ställa ansvariga inför rätta vid överträdelser av internationell humanitär rätt (MONUC 2000). Rättvisa är enligt FN en oerhört viktig aspekt för att skapa en stabil fred då rättvisa är nödvändigt för att kunna skapa försoning inom en stat (FN 1992).

5.3 Demokrati och vikten av fria val

FNs fredsbevarande insatser har länge präglats av den liberala freden där upprättandet av demokratiska institutioner är en av de främsta prioriteringarna för att förebygga framtida konflikter (FN 1992). Men vad innebär demokrati och hur viktig är den? Härmed följer den lokala respektive den internationella uppfattningen av demokrati och vikten av fria val.

5.3.1 Lokal uppfattning

Val har genomförts regelbundet i DRC sedan statens självständighet 1960 när Mobutu tog över makten efter den tidigare kolonialmakten Belgien fram till det första Kongokrigets början. Befolkningen har inte bara uppmuntrats utan uppmanats att gå och rösta av anledningen att valen inte var fria och alla vallokaler övervakades av militära insatser. Varje individ tvingades visa upp det ifyllda röstkortet för att försäkra att de röstat till Mobutus fördel då en röst mot presidenten ledde till antingen arrest eller avrättning. Det har gjort att befolkningen fortfarande skräms av de tidigare inlärdade negativa konsekvenserna av att rösta mot sittande president. Valdeltagande ses främst som ett krav för att inte arresteras snarare än en rättighet för individens demokratiska värderingar (Hellmüller, 2016:175-6). Tidigare ansträngningar mot en demokratisk förändring som gjorts i DRC har istället stärkt presidentens auktoritära position vilket har skapat en misstro samt en hopplöshet även inför framtida försök till en demokratisk utveckling (Goede, 2015:68-9).

5.3.2 Internationell uppfattning

Demokrati på alla samhällsnivåer är grundläggande för att kunna uppnå fred och fria val är en viktig komponent för att ett fredsbevarande uppdrag ska kunna anses framgångsrikt enligt internationella normer då det är ett stort demokratiskt steg. För att fria val ska möjliggöras krävs att grundläggande politiska institutioner har initierats samt främjande av både formella och informella processer av politiskt deltagande (FN 1992). Betydelsen av val i DRC understryks som grunden till återuppbyggnad av fred och stabilitet; etableringen av rättsstatens principer (Rule of Law); samt nationell försoning. (MONUC 2006b). Stora delar av MONUCs insats har varit det förberedande arbetet för att skapa grundläggande möjligheter att hålla fria val, bland annat genom upprättandet av ”den oberoende valkommissionen”; lansera en valutbildningskampanj för att förbereda DRCs befolkning; samt informera om registrering och väsentliga datum och skapa en realistisk handlingsplan. De största svårigheterna vid genomförandet av val ansågs främst vara logistiken med tanke på DRC enorma yta samt avsaknaden av infrastruktur (MONUC 2004b). Att utveckla organisatorisk struktur och se till att alla involverade parter agerade utefter demokratiska förhållningssätt ansågs vara viktiga faktorer för att lyckas med genomförandet av fria val vilket är en viktig väg mot ett demokratiskt DRC (MONUC 2003b; MONUC 2006c).

5.4 Den fredsbevarande insatsen

Den fredsbevarande insatsen MONUC auktoriserades 1999 och implementerades i realiteten 2001 i DRC (Paris, 2004:62). Vad var förhoppningar inför insatsen? Härmed följer den lokala respektive den internationella uppfattningen av den fredsbevarande insatsen MONUC.

5.4.1 Lokal uppfattning

Att DRC är i behov av yttre hjälp är konstaterat inom det lokala. MONUC mottogs mycket positivt, både hos civilbefolkningen och den nationella eliten (Clark, 2011:380-1). Vid MONUCs inrättande välkomnades det internationella initiativet av det lokala med förhoppningen om skydd av de civila och för att värna om de mänskliga rättigheterna; bekämpning av korruption och krigsbrott; stöd i bekämpningen av den olagliga handeln av naturresurser; tekniskt och logistisk support av institutionella reformer; samt assistans för att stärka och reformera säkerhetssektorn och rättsstatsprincipen vilket var förhoppningarna inför den fredsbevarande insatsen (CSDRC 2010).

5.4.2 Internationell uppfattning

MONUC som fredsbevarande insats ska uppmana och bidra till fredsskapande med syfte att lösa de underliggande problem som har orsakat konflikternas uppkomst. MONUCs insatser ska skapa och bevara en långvarig fred och implementera de överenskommelser som har uppnåtts – vapenstilleståndet från 1999 och sedan fredsavtalet 2002 – i praktiken genom att säkerställa samt bidra med det stöd som krävs för att alla parter i konflikten upprätthåller dess del av överenskommelserna. MONUC ska även bistå i flera andra områden av fredsbyggandet som att återuppbygga infrastruktur, institutioner som förstörts av stridigheterna, bygga upp förbindelser med ömsesidiga fördelar för de tidigare stridande parterna samt ta i tu med de främsta orsakerna till konflikten –politiskt förtryck, ekonomiska begränsningar och social orättvisa (FN 1992).

Kriget och de många mindre stridigheterna som har pågått i olika delar av DRC har skapat en humanitär katastrof och för att stabilisera läget ska MONUC stötta regimens insatser och bidra till demobilisering av både Rwanda och Ugandas trupper, rebellgrupper och statens militär; övervaka parternas nedrustning till nya defensiva positioner; säkra repatrieringen av flyktingar; undersöka potentiella våldsbrott och krigsförbrytelser; samt observera tillbakadragandet av internationella styrkor (MONUC 2002). Att säkerställa skydd av både civila, humanitär personal samt FNs personal och anläggningar är också en stor prioritering i MONUCs insatser (MONUC 2004a). Stor vikt läggs också vid att skapa fria val under trygga och fredliga omständigheter i alla DRCs provinser (MONUC 2006a).

5.5 Den framtida fredens utmaningar

Det finns många definitioner av fred och dess innebörd. I 5.2 presenterades uppfattningarna av det lokala och det internationella som skulle kunna vara två möjliga vägar till fred. Men vad hindrar den framtida freden från att bli verklighet i DRC? Härmed följer den lokala respektive den internationella uppfattningen av den framtida fredens utmaningar.

5.5.1 Lokal uppfattning

Den största utmaningen för den framtida freden är den utbredda misstänksamheten hos befolkningen i DRC. Exempelvis arbetar statliga tjänstemän konfidentiellt med dess uppgifter för att kunna gynna sig själva i största möjliga mån med vetskapen om att ett genuint utfört arbete ändå inte kommer kunna förbättra de civilas situation utan att fördelarna istället kommer att nyttjas av nästa individ. Samtidigt har officiella chefer sällan den verkliga makten utan de insatser som utförs styrs ofta av en inofficiell ledare utefter de samhällsliga rättsnormer som dominerar snarare än institutionaliserade lagar och sker i bred utsträckning på både nationell och lokal nivå vilket innebär att insatta reformer och institutioner har svårt att få genomslagskraft. Samtidigt som polis och militär bör bistå med säkerhet och trygghet i ett framtida fredligt samhälle är det i DRC ofta just de som är de största förövarna gentemot civilbefolkningen vilket skapar ytterligare svårigheter att bygga ett säkert civilsamhälle när misstron är så djupt rotad gentemot polis och militär (Autesserre, 2014:154-6). Generellt anses staten snarare vara ett totalitärt instrument som används för fundamentalt förtryck av civilbefolkningen än ett tillförlitligt skydd gentemot våld och utsatthet. Tilltron till statliga institutioner måste öka för att några fundamentala förändringar ska kunna ske i de olika provinserna i DRC (Hellmüller, 2016:176).

5.5.2 Internationell uppfattning

Enligt FN är DRC en högst komplex miljö för fredsbevarande och MONUC skulle behöva vara både storskalig och kostsam för att insatsen skulle kunna vara effektiv. Det skulle bli en lång process för att nå spridning med stora risker och skulle kräva storskaliga militärinsatser. De största utmaningarna anses vara landets enorma territorium; stor befolkningsförflyttning; degraderingen av infrastruktur; intensiteten av det politiska klimatet; antalet partier; de höga nivåerna av ömsesidig misstänksamhet; lättillgängligheten av vapen; generell straffrihet samt väpnade styrkor som substitut för rättsväsende (MONUC 1999).

5.6 De hybrida resultaten

Tack vare den lokala vändningens genomslagskraft under 2000-talet inkluderades lokala NGO som varit framträdande i DRCs politiska utveckling i fredsavtalet 2003 (Hughes m.fl., 2015:818). Det internationellas reaktion för att förhindra yttre kritik av ytterligare top-down-insatser var *samarbetsvilja* då de strategiskt valde att inkludera det lokala. Den lokala inkluderingen i MONUC ledde också till en ökad legitimitet av insatsen, men dock inte utan medföljande problematik. Genom att dessa gräsrotsaktörer inkorporerades i demokratiska institutioner övergick deras roll som opartiska samhällsgranskare till elitister vilket separerade dem från den lokala nivån de från början representerat. Samtidigt uteslöts de samhällsaktörer som inte inkluderades av fredsavtalet helt från det fredsbevarande arbetet. Resultatet av den strategiska lokalinkluderingen i fredsinsatsen blev istället till ett samarbete mellan den nationella eliten och internationella aktörer vilket fortsatte att gynna samhällseliten medan den kongolesiska civilbefolkningens behov och viljor exkluderades. De falska förhoppningarna om inkludering av civilsamhället i fredsprocessen har snarare gjort mer skada än nytta då den lilla grad av framtidstro som ingavs istället ökade den redan utbredda misstänksamheten hos kongoleserna (Goede, 2015:34). Så trots den internationella *samarbetsviljan* blev den lokala reaktionen av fredsinsatsen *motstånd* då de lokala ansträngningarna för en framtida fred var minimala och insatsens sågs på med stor skepsis (Goede, 2015:68).

I det internationellas *samarbetsvilja* i fredsprocessen användes inkluderingen snarare som ett strategiskt verktyg än av genuin övertygelse om att det skulle gynna fredsutvecklingen i DRC vilket även gav andra effekter. De exkluderade lokala aktörerna reagerade med *vägran* på de internationella fredsinsatserna och avvisade avtalade bestämmelser i fredsavtalet då de inte betraktade sig som en del av dessa överenskommelser (Sundstøl Eriksen, 2009:660-1). Av anledningen att endast en del lokala aktörer inkluderades skapades incitament för användning av våld hos de exkluderade aktörerna. Incitamentet skapades för att kunna nå samma politiska status vilket bidrog till ytterligare politiska stridigheter som respons (Jarstad, 2008:22). Samtidigt reagerade kongolesiska tjänstemän med *eftergift* då de ansåg sig behöva gå med på alla MONUCs bestämmelser då situationen var så pass kaosartad. Anpassningen gjordes i hopp om att resultatet skulle ha åtminstone någon positiv effekt. Tjänstemännens *eftergift* kombinerat med övriga lokala aktörers *vägran* till insatsen bidrog till den ”fasademokrati” som etablerats i DRC som utvecklas i nästa stycke (Autesserre, 2014:209).

Som nämnt i 5.3.2 var implementeringen av fria val en av MONUCs främsta prioriteringar för återskapa fred och stabilitet i DRC. Genom att införa val som var både fria, rättvisa och fredfulla skulle inrättandet av rättsstatliga principer och nationell försoning främjas och på så sätt även stärka demokratins etablering (MONUC 2005a). Precis som förklarar i 5.3.1 ser det lokala främst valdeltagande som ett krav för att inte arresteras snarare än en rättighet för individens demokratiska värderingar. Detta då tilliten för fria val inte existerade i DRC innan

det första valet. MONUCs pådrivande valprocess som främsta mål i insatsens första etapp genererade i *anpassning* som den lokala reaktionen. Det första demokratiska valet som hölls 2006 hyllades av FN som en mycket lyckad process trots att det endast var en formell tillämpning av den internationella uppfattningen om vikten av val för det lokala (MONUC 2006d). Fastän valet faktiskt var både fritt och fredligt röstade majoriteten av befolkningen ändå på den redan sittande presidenten av rädsla för de möjliga konsekvenserna (Hellmüller, 2016:176). En "fasaddemokrati" konstruerades utefter MONUCs institutionella implementeringar. "Fasaddemokrati" innebär att regimen officiellt lever upp till FNs kriterier för vad som definierar en demokratisk stat medan den inofficiellt styrs av tidigare maktstrukturer som fortfarande råder. Så även när det officiellt sker demokratiska strukturförändringar appliceras de inte i praktiken vilket är resultatet av fredsinsatsens valprocess (Goede, 2015:40).

I analysens första avsnitt 5.1 redogörs det lokala respektive det internationellas uppfattning angående konflikternas orsaker i DRC varvid båda är eniga om att naturresurserna och den politiska utvecklingen är dominerande skäl. Dessa två är enligt FN även de enda framstående orsakerna vilket särskiljer sig från den lokala uppfattningen som också anger ytterligare en bidragande faktor - nämligen konflikterna över landområden. Befolkningen i DRC består av över 200 olika folkgrupper och mellan flera av dessa grupper pågår en stor mängd konflikter över landområde på regional nivå (ICNL 2018). För stora delar av befolkningen är det en av dessa konflikter som är mest påtaglig för den enskilde individen då konflikten i sig ofta är konstant även om stridigheternas intensitet varierar. Totalt har dessa regionala landskonflikter tagit hundratusentals liv samtidigt som fler fortsätter att blossa upp i olika delar av DRC. Men eftersom konflikterna separat är småskaliga i jämförelse med MONUCs fokus naturresurser och politisk utveckling anser det internationella att landskonflikterna är ett nationellt problem (Hellmüller, 2016:180; Autesserre, 2014:132). Så trots att det lokala anser att konflikterna över landområden är en stor anledning till den humanitära katastrofen i DRC är det internationellas reaktion *vägran*. Det då de exkluderar orsaksfaktorn som inte omfattas i MONUCs arbete överhuvudtaget under insatsens tolv aktiva år. Den lokala responsen på det internationellas reaktion blev att stridigheterna fortsatte att både blossa upp och eskalera i flera av DRCs provinser. 2008 så till den grad att MONUC fick utöka sitt mandat med förstärkning av den militära styrkan (Försvarsmakten 2018). Däremot gällande naturresurser och politisk utveckling som framstående konfliktorsaker var som nämnt i 5.1 de båda uppfattningarna eniga. Det genererade i en reaktion av *samarbetsvilja* både hos det lokala och det internationella där det lokala upplevde ett stöd av MONUCs prioriteringar att bekämpa den olagliga handeln och öka säkerheten medan det internationellas implementeringar i dessa avseenden också förankrades som respons (Tull, 2009:222-4).

En av MONUCs främsta uppgifter var att minska stridigheterna och därmed öka säkerheten. I DRC baseras polisens och militära grupper inkomster främst på korruption och utpressning samt att de även utövar förtryck gentemot

civilbefolkningen. Det betyder att de aktörer som ska bevara säkerheten sprider störst osäkerhet hos befolkningen (Tull, 2009:221; Autesserre, 2014:132-7). Denna aspekt av säkerhetsdilemmat i DRC ignorerades av det internationella vars *vägran* istället introducerade en reform som genererade i en utökning av lokala poliser. Reformen skulle öka säkerheten men utan att först revidera den rådande maktstrukturen vilket tvingade det lokala till anpassning av den internationella idén vilket mottogs med *eftergift*. Som beskrivet i 5.4.1 är misstron till regimen och hela samhällsuppbyggnaden djup rotad hos civilbefolkningen. Det internationella har uppmärksammat de höga nivåerna av multilateral misstänksamhet, som nämnt i 5.4.2, som en av flertalet utmaningar för den framtida freden. Trots att både det lokala och det internationella uppmärksammat det strukturella problemet som allvarligt har inga konkreta insatser gjorts av MONUC för att förändra det lokals inställning. Istället har de övriga fredsutmaningarna tagit fokus i insatsens arbete. Problematikeringen med detta blir att det lokals misstro även blir responsen på MONUCs övriga ansträngningar vilket gör att insatserna inte får någon lokal förankring. Det internationellas *motstånd* till den strukturella misstron i DRC har resulterat i ökad misstänksamhet, vilket i sin tur har skapat den lokala *vägran* av förändring i andra samhällsutmaningar.

I 5.2.2 definieras rättvisa som en viktig internationell aspekt för fred. MONUC har infört flertalet åtgärder för att skipa rättvisa med förhoppning om en nationell försoning, bland annat har rebelledare ställts inför rätta i Haag. Det internationella *anpassar* åtgärderna för att skapa lokal försoning åt offren av krigsförbrytelser. Delar av det lokals motreaktion är *anpassning* då de upplever upprättelse. Men som nämnt i 5.2.1 anser andra lokala aktörer dessa krigsförbrytare som beskyddare och frontfigur för den egna gruppens ställningstaganden. Det blir alltså ändå en paradox när en lokal aktör snarare uppfattar den internationella försoningsarbetet som orättvist, även när andra lokala aktörer rättfärdigar besluten. Ett exempel på en sådan paradox är mellan två folkgrupper i provinsen Ituri som under många år haft stora konflikter gällande territoriella gränser. När endast den ena gruppens ledare drogs inför rätta upplevde gruppen en orättvisa gentemot deras samhällsgemenskap och politiska rörelse vilket snarare blossade upp konflikten än skapade försoning (Hellmüller, 2016:179-80). Det här belyser friktionens komplexitet då det lokala består av flertalet aktörer; idéer; normer; samt praktiker och kan inte generaliseras till en enhetlighet. Så trots att det internationellas *anpassning* har inte hela den lokala diskursen inkluderats.

Det internationella har en tydlig föreställning om innebörden av begreppet fred presenterad i 5.2.2. Första steget mot fred i en krigsdrabbad stat är avslutade stridigheter för att öka säkerheten i samhället. Vidare är den liberala freden det internationellas idealbild vilket utöver fungerande institutioner och rättsväsende samt respekt för mänskliga rättigheter inkluderar liberala samhällsnormer och ett demokratiskt styre. Det liberala fredsbyggandet är den internationella normen för statsuppbyggnad efter stridigheter och fredsmodellen anses vara en helhetslösning applicerbar i alla konflikter, oberoende av lokala omständigheter. Det standardiserade tillvägagångssättet tenderar att försumma många karaktäristiska

omständigheter i en specifik stat. Konsekvenserna av MONUCs insats i DRC är otillräcklig uppmärksamhet av de olika lokala dynamikerna (Sundstøl Eriksen, 2009:660-1). Idealbilden av fred är så inpräntad hos det internationella att *vägran* skapar exkludering av lokala idéer om en framtida freds utformning. Så trots att både den lokala och den internationella uppfattningen av fred i 5.2 främst är säkerhet genom avslutade stridigheter, vilket är en gemensam *samarbetsvilja*, prioriterar det internationella statsbyggande och demokrati innan avslutade stridigheter uppnåtts. Prioriteringen görs på grund av den starka tilliten till att det på lång sikt kommer att förebygga konflikt. Istället skapas en motreaktion hos det lokala med samma *vägran* att inkludera det internationella i den egna kontexten. Det har genererat i ett resultat där det lokalas uppfattning inte är av betydelse i fredsprocessen medan MONUCs fredsarbete inte förankras i den lokala kontexten (Jarstad, 2008:124-5).

Sammanfattningsvis illustrerar analysen hur användningen av konceptet friktion ger en förståelse för mötet mellan det lokala respektive det internationella reaktionerna samt hur friktionens respons skapar de hybrida resultaten. Fredsprocessen i DRC är komplex och inkluderar många idéer om utvecklingen av den framtida freden. Det är dock påtagligt att det lokala och det internationella reaktionerna har stor inverkan på varandra samt på hur de hybrida resultaten formas.

6 Slutsats

Analysen belyser vad friktionen mellan det lokala och det internationella skapar för reaktioner i dess möten. De fem olika reaktionerna som appliceras på empirin förtydligar olika utfall som genereras utefter friktionen. Dessa utfall baseras på mötet mellan det lokala och det internationella och gestaltar de hybrida resultaten. Analysen konkretiserar hur de lokala och de internationella uppfattningarna ständigt påverkar varandra där responsen gentemot den andra reflekteras i motreaktionen. Intressant är också att även om de båda uppfattningarna var eniga behöver det inte betyda att reaktionerna eller de hybrida resultaten av dem vara samstämmiga. Det förstärker ytterligare komplexitetens intensitet i fredsprocessen.

Syftet med studien är att öka förståelsen för komplexiteten i fredsprocesser genom att applicera studiens teoretiska ramverk baserat på korrelationen av friktion och hybriditet. Att även den lokala påverkan på det internationella inkluderades i den empiriska analysen visar ytterligare ett perspektiv som bidrar med en större insikt av de komplexa sammandrabbningarna i fredsinsatser.

Med den empiriska analysen som grund har studien bidragit till en ökad förståelse för komplexiteten som uppstår i fredsprocesser vid mötet mellan det lokala och det internationella och responsen av dess möten. Studien bidrar till fredsforskningen med dess teoretiska ramverk som även är applicerbart i andra fredsinsatser för att kunna tydliggöra den komplexa interaktionen inom dem. För mer specifik undersökning av det lokala alternativt bredare av det internationella finns möjligheten att enkelt korrigera val av aktör inom respektive diskurs i tabell 2, vilket gör studiens teoriutveckling väl tillämpningsbar i andra fall och undersökningar. Ett exempel på vidare forskning som skulle vara intressant är hur olika lokala aktörer samt olika internationella aktörer påverkar varandra i fredsprocessen, alltså både inom den egna diskursen samt hur det påverkar i friktionen med den motsatta.

Referenser

Under uppsatsens sista avsnitt presenteras de källor och referenser använts i uppsatsen.

Referenslista

- Aggestam, Karin – Annika Björkdahl, 2012. ”Introduction: The Study of Just and Durable Peace”, in Aggestam and Björkdahl eds. *Rethinking Peacebuilding: The Quest for Just Peace in the Middle East and the Western Balkans*. London: Routledge.
- Altwaiji, Mubarak, 2014. “Neo-Orientalism and the Neo-Imperialism Thesis: Post-9/11 US and Arab World Relationship” i *Arab Studies Quarterly*. Vol. 36, Nr. 4, s. 313-323.
- Autesserre, Séverine, 2014. *Peaceland: Conflict Resolution and the Everyday Politics of International Intervention*. New York: Cambridge University Press
- BBC News, hemsida [elektronisk] 2017. ”Democratic Republic of Congo profile – Timeline”. Tillgänglig: <http://www.bbc.com/news/world-africa-13286306>
Hämtdatum: [2018-05-12]
- Bennett, Andrew – Alexander L. George, 2004. *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. Cambridge: MIT Press.
- Bergström, Göran – Kristine Boréus, 2012. ”Idé- och ideologianalys” i Bergström, Göran – Kristine Boréus (red.), *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.
- Buckley-Zistel, Susanne, 2016. ”Frictional spaces: transitional justice between the global and the local” i Björkdahl, Annika – Kristine Höglund – Gearoid Millar – Jair van der Lijn – Willemijn Verkoren (red.), *Peacebuilding and Friction: Global and Local Encounters in Post-Conflict Societies*. New York: Routledge. S. 17-32.
- Björkdahl, Annika – Kristine Höglund, 2013. “Precarious peacebuilding: friction in global-local encounters” i *Peacebuilding*. Vol. 1, Nr. 3, s. 289-299.
- Björkdahl, Annika – Kristine Höglund – Gearoid Millar – Jair van der Lijn – Willemijn Verkoren, 2016. *Peacebuilding and Friction: Global and Local Encounters in Post-Conflict Societies*. New York: Routledge.
- Caravannis, Tatiana, 2003. ”The Complex Wars of the Congo: Towards a New Analytic Approach” i *Journal of Asian and African Studies*. Vol. 38, Nr. 232, s. 231-255
- Clark, Janine Natalya, 2011. “UN Peacekeeping in the Democratic Republic of Congo: Reflections on MONUSCO and Its Contradictory Mandate” i *International Peacekeeping*. Nr. 15, s. 363-383.
- CSDRC - Civil Society of the Democratic Republic of Congo, 2010. Memorandum of Civil Society in the Democratic Republic of Congo for the Attention of the Secretary-General of the United Nations [elektronisk].

- https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/680815FD83B8C6C2852577590062FD2F-Full_Report.pdf Hämtdatum: [2018-05-26]
- Flyvberg, Bent, 2006. ”Five Misunderstandings About Case-Study Research”. *Qualitative Inquiry*. Vol. 12, Nr. 2, S. 219-245.
- FN, 1992. *An Agenda for Peace* [elektronisk]. <http://www.un-documents.net/a47-277.htm> . Hämtdatum: [2018-05-09]
- Försvarsmakten, hemsida [elektronisk] 2018. ”Kongo-Kinshasa – MONUSCO” Tillgänglig: <https://www.forsvarsmakten.se/sv/var-verksamhet/internationella-insatser/pagaende-internationella-insatser/kongo-monusco/> Hämtdatum: [2018-05-12]
- Goede, Meike de, 2015. *Consuming democracy: local agencies and liberal peace in the Democratic Republic of Congo*. Leiden: African Studies Centre.
- Halperin, Sandra – Oliver Heath, 2017. *Political Research: Methods and Practical Skills*. 2:a uppl. Glasgow: Oxford University Press.
- Huening, Lars, 2009. ”Explaining the Congo Wars” i *African Historical Review*. Vol. 41, Nr. 2, s. 129-150.
- Hughe, Caroline – Joakim Öjendal – Isabell Schierenbeck, 2015. ”The struggle versus the song – the local turn in peacebuilding: an introduction” i *Third World Quarterly*. Vol. 36, Nr. 5, s. 817-824.
- ICNL – The International Center for Not-for-Profit Law, hemsida, [elektronisk] 2018. Civic Freedom Monitor: Democratic Republic of the Congo (DRC). Tillgänglig: http://www.icnl.org/research/monitor/congo_drc.html Hämtdatum: [2018-05-25]
- Jarstad, Anna K. – Timothy D. Sisk, 2008. ”From War to Democracy: Dilemmas of Peacebuilding”. Cambridge: University Press.
- Jarstad, Anna K., 2008. ”Dilemmas of war-to-democracy transitions” i Jarstad, Anna K. - Timothy D. Sisk (red.), *From War to Democracy: Dilemmas of Peacebuilding*, New York: Cambridge University Press. s. 17-36.
- Jarstad, Anna K., 2008. ”Power sharing: former enemies in joint government” i Jarstad, Anna K. - Timothy D. Sisk (red.), *From War to Democracy: Dilemmas of Peacebuilding*, New York: Cambridge University Press. s. 105-134.
- Leonardsson, Hanna – Gustav Rudd, 2015. ”The ‘local turn’ in peacebuilding: a literature review of effective and emancipatory local peacebuilding” i *Third World Quarterly*. Vol. 36, Nr. 5, s.825-839.
- Mac Ginty, Roger, 2010. ”Hybrid Peace: The Interaction Between Top-Down and Bottom-Up Peace” i *Security Dialogue*. Vol. 41, Nr. 4, S. 391-412.
- Mac Ginty, Roger, 2015. ”Where is the local? Critical localism and peacebuilding” i *Third World Quarterly*. Vol. 36, Nr. 5, s. 840-856.
- Millar, Gearoid, 2013. ”Expectations and Experiences of Peacebuilding in Sierra Leone: Parallel Peacebuilding Processes and Compound Friction” i *International Peacekeeping*. Vol. 20, Nr. 2, s. 189-203.
- MONUC, 2000. *Resolution 1291* [elektronisk]. http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1291%282000%29 Hämtdatum: [2018-05-17]

- MONUC, 2001. *Resolution 1341* [elektronisk].
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1341%282001%29 Hämtdatum: [2018-05-22]
- MONUC, 2002. *Special report of the Secretary-General on the United Nations Organization Mission in the Democratic Republic of the Congo* [elektronisk].
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2002/1005
 Hämtdatum: [2018-05-20]
- MONUC, 2003a. *Resolution 1505* [elektronisk].
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1501%282003%29 Hämtdatum: [2018-05-23]
- MONUC, 2003b. *Fourteenth report of Security-General on the United Nations Organization Mission in the Democratic Republic of the Congo* [elektronisk].
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2003/1098
 Hämtdatum: [2018-05-22]
- MONUC, 2004a. *Resolution 1565* [elektronisk].
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1565%282004%29 Hämtdatum: [2018-05-20]
- MONUC, 2004b. *Sixteenth report of Security-General on the United Nations Organization Mission in the Democratic Republic of the Congo* [elektronisk].
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2004/1034
 Hämtdatum: [2018-05-23]
- MONUC, 2005a. *Resolution 1621* [elektronisk].
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1621%282005%29 Hämtdatum: [2018-05-25]
- MONUC, 2005b. *Resolution 1596* [elektronisk].
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1596%282005%29 Hämtdatum: [2018-05-25]
- MONUC, 2006a. *Resolution 1671* [elektronisk].
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1671%282006%29 Hämtdatum: [2018-05-18]
- MONUC, 2006b. *Resolution 1711* [elektronisk].
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1711%282006%29 Hämtdatum: [2018-05-20]
- MONUC, 2006c. *Report of the Security Council mission the electoral process in the Democratic Republic of the Congo* [elektronisk].
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2006/434
 Hämtdatum: [2018-05-22]
- MONUC, 2006d. *Resolution 1736* [elektronisk].
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1736%282006%29 Hämtdatum: [2018-05-25]
- Newman, Edward – Oliver P. Richmond – Roland Paris, 2009. *New Perspectives on Liberal Peacebuilding*. Tokyo: United Nations University Press.
- Paris, Roland, 2004. "At war's End: Building Peace after Civil Conflict". Cambridge: University Press.
- Paris, Roland, 2010. "Saving liberal peacebuilding" *i Review of International Studies*. Vol. 36, Nr. 2, s. 337-365.

- Richmond, Oliver P., 2009. "Becoming Liberal, Unbecoming Liberalism: Liberal-Local Hybridity via the Everyday as a Response to the Paradoxes of Liberal Peacebuilding" i *Journal of Intervention and State building*. Vol.3, Nr. 3, s. 324-344.
- Schierenbeck, Isabell, 2015. "Beyond the local turn divide: lessons learnt, relearnt and unlearnt" i *Third World Quarterly*. Vol. 36, Nr. 5, s. 1023-1032.
- Shaw, Rosalind, 2007. "Memory Frictions: Localizing the Truth and Reconciliation Commission in Sierra Leone" i *The International Journal of Transitional Justice*. Vol. 1, s. 183-207.
- Sundstøl Eriksen, Stein, 2009. "The Liberal Peacebuilding is Neither: Peacebuilding, State building and the Reproduction of Conflict in the Democratic Republic of Congo" i *International Peacekeeping*. Vol. 16, Nr. 5, s. 652-666.
- Tull, Denis M., 2009. "Peacekeeping in the Democratic Republic of Congo: Waging Peace and Fighting War" i *International Peacekeeping*. Vol. 15, Nr. 2, s. 215-213.
- Tzing Lowenhaupt, Anna, 2005. *Friction – an Ethnography of Global Connection*. Princeton: Princeton University Press.